

SAYIŞTAY'DA AVUKAT ARACILIGIYLA YARGILAMANIN TAKİBİ SORUNU

Atilla İNAN
Sayıştay Uzman Denetçisi
Araştırma ve Tasnif Gr.

Davaya vekâlet bir çeşit temsildir. Temsil terimi bir başkası namına bir hukuksal işlem yapma yetkisidir. ⁽¹⁾ Davada temsil iki şekilde ortaya çıkar. 1) Kanuni Temsil 2) İradi Temsil

Kanuni temsil dava ehliyeti olmayanların davada kanuni temsilcileri tarafından temsil edilmesidir. Kanuni temsil Sayıştay yargılamasında, davaların veya Sayıştay yargılamasında kullanılan terimle sorumluların, medeni haklarını kullanma ehliyetlerinin sonradan kalkması halinde sözkonusu olur. Çünkü; sorumlular kural olarak çalışmakta olan kamu görevlileridirler. Bu nedenle başlangıçta hepsinin medeni hakları kullanma yetkisi vardır. Daha sonradan herhangi bir sebeple hacir altına alınmaları ve kendilerine kanuni temsilci atanmaları mümkün olabilir.

İradi temsil, tarafların iradeleriyle oluşturdukları bir temsildir. Dava ehliyeti olan kişi, davasını kendisini açıp takip edebileceği gibi atadığı bir temsilci aracılığı ile de takip edebilir.

Sayıştay Kanununda davaya vekâletle ilgili hükümler yoktur. Konu hakkında HUMK'nda hükümler bulunmaktadır. Her ne kadar Sayıştay yargılamasında sadece kanun yolları bahsinde HUMK kanunu hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüşse de kanımızca davaya vekâletle ilgili hükümlerin bütün Sayıştay yargılamasında uygulanması gerekir. Çünkü; Avukatlık Kanununun 2.maddesi uyarınca avukatlar sadece izin verilen hallerde değil başta yargı organları olmak üzere bütün resmi ve özel kurum ve kurumlarda adaletin gerçekleşmesine yardımcı olmakla yetkilidirler. Ayrıca bu kutsal görevin yerine getirilmesinde adli merciler ve diğer resmi daireler, avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmakla yükümlüdürler.

Sayıştay yargılanmasında bir davacı tarafın bir de sorumluların temsili sözkonusu olabilir. Sayıştay'da bütün hukuki işlemleri Sayıştay Denetçisi yürütür. Sayıştay kanununa göre yargı personeli dışında bir de Sayıştay savcısının bilgi ve düşüncelerini bildirme yetkisi vardır. Ayrıca Sayıştay yargılamasına Sayıştay Denetçisi yanında hazine çıkarlarının temsilcisi olarak hazine avukatlarının davacı tarafında çalışmaları düşünülebilir. Ancak bugüne değin hiçbir uygulaması olmamıştır.

(1) Ejder YILMAZ, Hukuk Sözlüğü, Ankara 1982 Sf.471

Sayıştay yargılamasında davaya vekâlet davacıdan çok davahılar yani sorumlular açısından önemlidir. Sorumlular, saymanlar, tahakkuk memurları, ikinci derece ita amirler ve diğer sorumlulardır. Sorumlular ise Sayıştay yargılamasında avukatlara vekâlet vermekten çok kendi savunmalarını kendileri yapmaktadırlar.

Sayıştay yargılamasında avukatların katkısının olmaması daha çok savunma hakkına sahip olanların sorumlular olmasından kaynaklanmaktadır. Sorumlular kendi birikimleriyle, uygulamanın içinde oldukları için kendilerini daha iyi savunabilecekleri kanaatındadırlar. Bu durum onların savunmalarının daha dar bir çerçevede kalmasına neden olmaktadır. Savunmaları mali mevzuat açısından güçlü olmakla birlikte, başta hukuk ilkeleri, Anayasal haklar, yargılama hukuku ilkeleri ve teknik açısından daha dar bir çerçevede kalmaktadır.

Sayıştay yargılamasından doğrudan etkilenmekle birlikte, hakları ve menfaatlerinin zarara uğramasının söz konusu olduğu ahizler savunma hakkına sahip değildirler. (2) örneğin yapım işlerini üstlenen müteahhitler Sayıştay yargılamasından mütaazarrır olmakla birlikte savunma hakları bulunmamaktadır. Onlar adına savunma ve kanun yollarına başvurma imkânı sayman veya tahakkuk memurlarına tanınmıştır.

Hukuk tekniği açısından müdahil konumunda bulunan ahizlere, Sayıştay yargılamasına katılma ve savunma hakkı tanınmamıştır. Kanımızca Sayıştay yargılamasında ahizelere savunma hakkı tanınmalıdır. Böylelikle Sayıştay yargılamasının kalitesi artacağı gibi, Sayıştay yargılamasından doğrudan etkilenen bir kesim, haklarını ve çıkarlarını korumuş olacaktır. Çünkü ahizler haklarını aramak için sırasında Avukatlardan yararlanabileceklerdir. Avukatların Sayıştay yargılamasında daha fazla rol almasıyla, ahizler, haklarını ve çıkarlarını mesleği savunma olan insanların yardımıyla daha geniş bir çerçevede daha özenli bir biçimde savunma imkânı bulacaklardır. Sayıştayda davaya vekâlet işlemlerinin geliştirilebilmesi açısından ahizlere savunma hakkı tanınması yanında alınabilecek ikinci önlem, hukuk fakültesi mezunu Sayıştay meslek mensuplarına belirli bir süre hizmet ettikten sonra benzeri yargı kuruluşları Yargıtay ve Danıştayda olduğu gibi avukatlık stajı yapmaktan muaf olmak imkânı sağlanmasıdır.

Böylelikle Sayıştay yargılama prosedürünü bilen avukatların yetişmesi ve işlerinde uzmanlaşması kolaşlaştırılmış olacaktır.

Sayıştay yargılamasına avukatların katılması, Sayıştay yargılamasının kalitesini artırmaktan başka Sayıştay yargılama hukunun gelişmesine de katkıda bulunacaktır. Kanımızca Sayıştay yargılama hukununun diğer yargı kollarına göre daha az gelişmiş olmasının nedenlerini biraz da bu konuda aramak gerekir.

(2) "Sayıştay yargılamasında davaya katılma."

Mali Hukuk Dergisi Y.1994 Sayı 53. sf.19